

Foreningen til bevarelse af Tange Sø

www.tangesoe.dk

Ans, den 7. juni 2024

Til : **Miljø- og Fødevarerudvalget**
Miljøminister Magnus Heunicke

Emne: Der findes en balanceret og helhedsorienteret løsning i Tange Sø-sagen.

Kære Miljøpolitikere!

I har givetvis hørt om den snart 30 år lange diskussion om Tange Sø? Snart skal der skitseres en løsning i forhold til EU's Vandrammedirektiv og vandplanerne. Foreningen til Bevarelse af Tange Sø (4.500 medlemmer) har sammen med Norlys (ejer af både værket og søen) designet en løsning (Tangestryget), der sikrer fuld vandring og kontinuitet i Gudenåsystemet ved Tangeværket, og samtidig bevarer den 13 km lange og mere end 103 år gamle sø med stor rekreativ værdi og naturværdi for området mellem Viborg og Silkeborg med over 100.000 indbyggere indenfor 20 km.

Tangestryget er designet af en af Danmarks førende eksperter indenfor vandrefisk og vandløb, og principperne er bekræftet af svenske erfaringer ved besøg i nabolandet, ligesom den er bakket op af Norlys, der gerne bidrager med arealer, vandføring og betydelig andel af finansieringen. I Sverige er omløbsstryg som Tangestryget blevet en hjørnesten i det, som svenskerne kalder moderne miljøvilkår. I de kommende 20 år vil størsteparten af de godt 2.000 svenske vandkraftværker blive udstyret med disse omløbsstryg, så Sverige som land kan leve op til egen miljølovgivning og dermed EU-direktiverne.

Tangestryget har fået meget hårde ord med på vejen fra bl.a. Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforening, herunder at man hævder, at det ikke opfylder EU's Vandrammedirektiv. Denne fejlagtige påstand er imidlertid aldrig blevet dokumenteret, og det er der en god grund til.

I kan derfor rolig træffe en beslutning om at lade Tangestryget være jeres anbefaling til en balanceret løsning, der tilgodeser samtlige vigtige hensyn i denne sag. Det er der følgende 6 vægtige grunde til:

1. Miljøministeriets egen anbefaling til en balanceret løsning

I dokumentet "Forslag til vandområdeplanerne 2021 – 2027" anbefaler Miljøministeriet, at der på 4 specifikke lokationer bør overvejes en løsning, der afvejer flere interesser: Miljø, landskab, rekreative, klimasikring og kulturarv (Side 135 og 136 i dokumentet). Et af de fire områder er Tange Sø. Denne klare melding fra Ministeriet udelukker de facto de mere yderligtgående løsningsforslag, så som tømning af søen eller etablering af et 6 - 13 km langt omløbsstryg øst om Tange Sø.

2. Kvælstof-filter

Miljø- og Fødevarerministeriet har vurderet, at Tange Sø årligt tilbageholder 140-180 tons kvælstof, og ca. 7 tons fosfor (Miljøstyrelsen 2021). Hvis størsteparten af Gudenåens vand ledes udenom Tange Sø eller søen nedlægges, vil en øget mængde næringsstoffer ledes til Randers Fjord, der i dag ikke opfylder målsætningerne. Med henvisning til de aktuelle udfordringer med iltvind og fiskedød i Vejle Fjord og

mange andre fjorde, fungerer søen som et effektivt filter, der mindsker udledning og forringelse af de miljømæssige forhold. Randers Fjord er også hårdt belastet. Der er absolut ikke behov for at tilføre yderligere næringsalte til fjorden i kraft af radikale indgreb ved Tangeværket og Tange Sø.

3. Klimasikring

Vi ser ind i en fremtid, hvor vi kan vente voldsomme nedbørsmængder med risiko for store oversvømmelser. Herunder i Bjerringbro og Randers, der er truet af disse forandringer. Med et samlet areal på 540 ha vil en vandstigning i søen på én meter rumme 5,4 mio. m³, som vil kunne danne buffer i ca. 1 døgn, hvis regnen fortsætter. Dette vil i nogle scenarier kunne afværge risikoen for oversvømmelse i Randers.

4. DTU Aquas dokumentation af vandrefisk i Tange Å (Laks og Havørred)

I DTU Aquas' rapport "Plan 73-2020" dokumenteres det, at både laks og havørreder gyder i Tange Å (opstrøms Tangeværket). Disse vandrefisk kan kun være på det sted, fordi de har været ude i havet og er kommet tilbage gennem nuværende fisketrappe ved Tangeværket. Vi ønsker at gøre den fremtidige vandreløsning langt bedre og sikre mange flere gydefisk opstrøms. Det vil med 100% sikkerhed være en positiv konsekvens af Tangestryget.

5. Tangestryget opfylder Miljøstyrelsens egne standarder for hældning og vandmængde

Hvad angår hældning og vandmængder er Tangestryget konstrueret med de samme karakteristika, som gælder for andre vandløb med mange vandrefisk. Til vores store undren har det mødt kritik fra styrelsesbiologer, selvom forholdene i Tangestryget er mere attraktive for vandring end det planlagte omløb ved Humle Mølle ved Tange Å, som Styrelsen netop har givet sin faglige godkendelse.

6. En sikker løsning med god økonomi og mulighed for fremtidig tilretning

Tangestryget sikrer fuld fri passage for samtlige arter (fisk, invertebrater og insekter) ved Tangeværket. Dette er en afgørende forudsætning i EU's vandrammedirektiv. Ydermere er Tangestryget økonomisk realiserbart, sammenlignet med lange, gravede omløbskanaler, der vil koste skatteyderne minimum en halv milliard kroner og indebære store CO₂-udledninger i forbindelse med kørsel af enorme mængder opgravet jord.

Til sidst skal det slås fast, at Tangestryget er en reversibel løsning. Det betyder, at man kan observere og konstatere, hvordan løsningen virker for fiskevandring og natur, og hvis den mod forventning ikke lever op til ambitionerne, kan fremtidens beslutningstagere iværksætte yderligere foranstaltninger.

.....

Det er derfor foreningens håb, at regeringen og Folketingets partier i de kommende måneder vil forhandle og indgå en bred politisk aftale med udgangspunkt i Tangestryget og dermed implementere en god løsning for naturen, klimaet, fiskevandring, vandmiljøet, kulturarven og de store rekreative værdier.

Med venlig hilsen

(sign.)

Jarl Gorridsen, Formand

jg@midtkraft.com

Tlf.: +45 53 61 46 61

Kristian Pihl Lorentzen, Næstformand

mail@kristianpihl.dk

Tlf.: +45 27 52 28 18